REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 31. Brașov, Sâmbătă 9 (22) Februarie 1908.

Lupta pro și contra revizuirei.

Vestitul căpitan de disidenți koșuthiști, Lengyel, caracterisează nimerit în foaia sa situațiunea presentă creată de guvernul Wekerle prin punerea la ordinea zilei a revizuirei regulamentului camerei. El esclamă: Încă nu știți ce faceți cu revizuirea, Astăzi încă sunteți în majoritate. Credeți că veți câștiga drepturi. Vreți să călcați în picioare minoritatea și astfel voiți să mântuiți patria!

Așa cred cei din majoritate în adevăr. Pe câtă vreme erau în opoziție și tiszaiștii tari și mari, nu era pentru ei nimic mai scump și neatacabil ca regulamentul camerei, care, prin dispozițiile sale largi în ce privește libertatea cuvântului, le da, ca minoritate ce erau, putința de-a opri în loc funcționarea regulată a dietei și de a înfrânge astfel, prin obstrucțiune și prin agitațiune în massele poporului, puterea majorității, care în impregiurările de atunci părea a fi fost predistinată să guverneze vecinic.

După-ce s'au folosit cu prisos de acest mijloc și au reușit să răstoarne sistemul tiszaist și să aducă la cârmă coaliția și pe independiști, ei cred să se poată în viitor lipsi de bastionul acela menit a apăra minoritatea în contra încălcărilor majorității. Firește, ei cred sus și tare că d'aci încolo numai a lor este și va fi lumea și țara, și prin urmare și cârmuirea. Nici nu le vine a admite posibilitatea, ca guvernul lor, zis național, să mai poată fi înlocuit pe cale normală de vr'un nou guvern tiszaist ori de trabanți; deci li se pare acum că trebue să se asigure numai față cu acele elemente din țară, cari eventual ar putea să devină periculoase poziției nouei majorități, mai ales în cestiunea întroducerei votului universal înainte și după întroducerea lui. Iar aceste elemente sunt: naționalitățile dimpreună cu toți ceice reclamă realizarea pe baze cât mai largi a votului universal, precum socialiștii, democrații și progresiștii din toate partidele. Lupta, ce să dă, este dar îndreptată în primul rând contra marei majorități a poporațiunei, care pretinde să i-se deschidă și ei porțile cetățuiei dreptului de alegere.

Scopul cel mai de aproape al revizuirei este prin urmare a împedeca ca aderenții votului universal din dietă să poată face obstrucție contra viitorului proiect de lege al reformei electorale, dacă se vor convinge, că el a fost astfel întocmit, ca să eludeze și calce în picioare nizuințele juste și echitabile ale masselor poporațiunei poliglote a statului; să zădărnicească totdeodată realizarea țintei, ce a avut'o în vedere coroana, când a ridicat în fața noului guvern al coaliției postulatul întroducerei votului universal în Ungaria.

Nu disidenții koșutiști, ci deputații naționaliști ar trebui să stea în rândurile întâi ale combatanților pentru zădărnicirea intențiunei guvernului Wekerle, făcând obstrucție până când mai pot, ca să apere dreptul minorității din parlament. Nu sunt însă pregătiți pentru aceasta și nici împrejurările nu-i favorisează. Astfel cred că au făcut tot posibilul, dacă, cum aflăm, au hotărât să lupte și să ia parte cât mai vie și energică la desbatere vorbind în contra revizuirei și votând contra ei dimpreună cu ceilați oposanți.

Croații sunt ocupați cu trebile lor de acasă și pentru acum nu pot veni la Budapesta, iar disidenții independiști să simt prea slabi a face obstrucție technică și nici nu vor să facă, de cumva li-se vor primi amandamentele lor speciale la revizuire.

Deci guvernul coaliției va avea joc mai ușor decum s'a putut crede, și-și va ajunge până una alta ținta, căci gluma ce s'a făcut în cursul desbaterilor de eri în cameră, zicând unul dintre disidenții koșuthiști: „Las că îi vom învăța noi pe naționaliști să facă și obstrucție tehnică!", este și rămâne o glumă ca toate glumele.

Seriositatea va începe numai atunci când guvernul coaliției va crede, că și-a realizat toate dorințele în lupta pentru scurtarea și încălcarea drepturilor națiunilor nemaghiare!

Lupta Românilor în comitate. In adunarea congregatiei *comitatului Timiș*, ținută în 13 Februarie n., membrul Dr. Aurel *Cosma* a propus, ca hotărârea comunei române Murani, care a decis pentru a treia oară *redactarea protocoalelor reprezentanței comunale conform legei de naționalități în limba română* — să fie întărită. Pentru aceasta propunere au vorbit cu mare căldură și energie protopopul *Pepa* și Dr. G. *Adam* în mijlocul protestelor șoviniștilor înfuriați. Se înțelege că majoritatea a primit propunerea comitetului permanent, ca să fie nimicită hotărârea comunei Murani.

S'a luat în discuție și chestia despre *elocarea banilor comunali în institute naționaliste.* Atât părintele Pepa cât și Dr. Adam au cerut să se respecteze dorințele comunelor. In zadar a fost însă sforțarea lor, căci majoritatea a hotărât nimicirea astorfel de concluze aduse din partea comunelor. Cu alte cuvinte: comunelor românești nu le e ertat să'și depună banii la bănci românești. Asemenea s'a nimicit și hotărârea comunei Saagh, ca să se poarte protocolul ședințelor reprezentanței comunale în limba germană.

*

De două ori au respins *Românii din congregația com. Arad* noua dare suplementară pentru fondul de pensiune al oficianților. Ministrul tot de atâtea ori a respins hotărârea congregației și a cerut ca noul arunc de dare să se voteze. Acum, în adunarea de Marți, a treia oară, darea suplementară s'a votat cu 187 voturi contra 91. Dacă Românii mai aduceau 3 voturi, darea nouă s'ar fi respins și a treia oară. Căci propunerea n'ar fi întrunit $^2/_3$ a voturilor. Durere că unii membri români n'au stat să voteze. Contra nouei dări au vorbit: Dr. I. Suciu, Tr. Magier, Dr. I. Marșieu, țăranul Guiu, țăranul N. Lazarescu, I. Georgia, M. Lucuța, Dr. A. Grozda, I. Grofșorean, D. Popoviciu. La trei oratori (Magier, Gruiu, Dr. A. Grozda), li-s'a detras cuvântul.

Maghiarizarea armatei în delegația austriacă. In ședința plenară de alaltăeri a delegațiunei austriace delegatul *Clam-Martinitz* a interpelat pe ministrul de răsboiu, dacă e adevărată știrea, că Ungariei s'au făcut, în schimbul renunțării la limba de comandă maghiară, *concesiuni în ce privește limba de regiment.* Sunt temeri — a zis interpelantul — că concesiunile în direcțiunea aceasta se vor folosi pentru maghiarizarea armatei și că *armata aceasta ar putea fi folosită mai târziu ca mijloc pentru maghiarizarea celorlalte naționalități.* Ungaria să se cugete însă, că prin o astfel de procedere armata va suferi mari pagube, că naționalitățile nemaghiare se vor îndârji, — iar maghiarizarea deplină nu se va obținea. Nici unui guvern centralist nu i-a succes să germaniseze Austria, tot atât de puțin va succede Ungariei să maghiariseze. *Căci puterea juvenilă de expansiune a naționalităților din Ungaria, cari prin secole au fost împedecate în desvoltarea lor culturală, este prea mare. Noi voim o patrie comună*, încheie oratorul, în care sub sceptrul dinastiei și sub scutul armatei comune *să se poată desvolta liber fiecare individualitate a țărei și în care să aibă fiecare popor drepturi egale și putința egală de a se desvolta liber.*

Situația în Croația. Din Agram se anunță că ziarele coaliției previn populația croată să nu se ia în ajunul alegerilor dietale după cei ce o ațâță spre răscoală, pentru ca să nu fie nevoe a se uza de forță spre a o liniști.

Față de aceste amenințări agitația contra ungurilor crește în Croația. Din provincie vin știri, că majoritatea populațiunei cere cu totul *separarea Croației de Ungaria*, chiar dacă ar trebui în urmă să treacă la Austria. Agitația e în continuă creștere. Parola este: despărțirea de Ungaria. Se crede că liniștea nu va putea fi ușor restabilită și că populația va vota în alegeri mai mult pentru partizanii lui Starcevici și contra candidaților coaliției. Partizanii banului Rauch nu vor avea probababil decât 8—10 mandate.

Cestiunea revisuirei regulamentului în dieta ungară.

— Ședința din 20 Febr. n. —

Ședința de eri a fost foarte furtunoasă. La începutul ședinței prim-ministrul *Wekerle a retras în numele guvernului toate proiectele de legi* pe motiv că se va pune la ordinea zilei revisuirea regulamentului camerei. Dep. *Bozoky*, luând cuvântul, declară că dânsul susține proiectele depuse pe biroul camerei și pretinde ca dieta să le ia în desbatere. Președintele *Justh* spune, că, dacă guvernul își retrage proiectele, nu le poate susținea un deputat. Dep. *Molnár* aduce la cunoștința camerei, că pe biroul dietei sunt și proiecte de legi depuse de deputați. Aceste n'au fost retrase și prin urmare trebue desbătute.

Președintele *Justh* propune să se pună în ședința de mâne (Vineri) la ordinea zilei propunerea privitoare la revisuirea regulamentului camerei. Dep. *Farkasházy*, cere să se ia în desbatere proiectul de budget. Mai mulți disidenți împreună cu Ratkay pretind, ca proiectele presentate de deputați să se ia în desbatere sau cel puțin să se decidă asupra sorții lor.

Președintele *Justh* declară, că dieta n'a decis desbaterea proiectelor presentate de deputați. Prin urmare aceste proiecte nu trebue desbătute. Ministrul *Kossuth* crede că la mijloc e o neînțelegere. Guvernul și-a retras proiectele, iar în ce privește proiectele presentate de deputați să decidă camera, dacă să se desbată sau nu. (Aprobări.)

Dep. *Lengyel* vorbește despre ultimele evenimente, îndeosebi de obstrucția croată, prin care se impune de urgență revisuirea regulamentului, de oare-ce astfel de întâmplări pot să facă pe viitor imposibile desbaterile camerei. Revisuirea — zice Lengyel — nu vrea să împedece libertatea cuvântului, ci vrea să pună capăt răului amintit mai sus. In ce privește proiectele presentate de deputați, legea din 48 recunoaște numai acele proiecte, a căror desbatere s'a decis. Recomandă spre primire propunerea președintelui. (Aplauze generale).

Contra punerei la ordinea zilei a revisuirei regulamentului camerei au vorbit deputații naționaliști Dr. Stefan C. *Pop* și I. *Suciu.*

Inchizându-se discuția, camera primește propunerea președintelui Justh.

Condamnări și alte persecuțiuni.

Săptămâna aceasta este iarăși bogată în condamnări și alte sentințe de soiul acesta, aduse contra acelora, cari nu se pot însufleți pentru ideia de stat național maghiar.

Sunt abia câte-va zile de când redactorul slovac Ioan *Greguska* a fost condamnat pentru »agitație« la *6 luni temniță de stat și 1000 cor. amendă* și acum, Marți, a fost din nou condamnat de curtea cu jurați din Budapesta pentru un articol apărut în ziarul slovac »Slovensky Tyzdennik« la *alte 5 luni temniță de stat și 1000 cor. amendă.* D-l Greguska a fost apărat de deputatul slovak Ivanka.

*

Capelanului slovac Ioan *Dornyik* i-s'a intentat proces pentru »agitație« contra Maghiarilor.

*

Tribunalul din Cașovia a condamnat alaltăeri pe tipograful *Burger* D. din Ujhely la 2 săptămâni *temniță ordinară și 200 cor.* amendă, pentru-că a atacat prin pressă pe Măria Sa deputatul Buza Barna.

*

In urma numeroaselor pedepse și persecuțiuni ce le-a îndurat, foaia deputatului slovac Paul Blaho *„Pakrok" și-a sistat*, începând cu săptămâna aceasta, *apariția.*

*

Ministrul Appponyi *a oprit din toate școalele o hartă veche românească*, care îi se părea că periclitează statul național maghiar.

*

In urma raportului inspectorului școlar al comitatului Caraș-Severin, Iuliu Berecz, comisiunea administrativă a luat *dispozițiuni „severe« în contra școalelor poporale românești* pe motiv că resultatele obținute din învățarea limbei maghiare sunt foarte »slabe«.

Cronici bucureștene.

București, 7 Febr. v. 1908.

Viața politică din România în momentul acesta e la o răspântie.

Cele două partide politice »istorice« cari niciodată n'au putut să reprezinte fidel idealurile și interesele mulțimei, s'au putut menține trecând unul în locul celuilalt în opoziție sau la putere vreme de 40 de ani, fără mari sguduiri în istoria lor, fără fapte mari de guvernământ. Și e esplicabil: Poporul de jos, țărănimea era de mult deprinsă cu suferința. Purta cu resemnare greutățile, pe cari i-le impunea *Țara* constituțională în schimbul robiei de odinioară... Și suferea aceste greutăți mai cu seamă pentru că nu-și da seamă de datoria ce această țară constituțională o are față de cetățenii ei. Suferea pentru că era în brațele ignoranței oarbe.

Politica au făcut'o deci numai bogații și orășenii, cari erau mulțumiți cu aceia ce le putea da patria, vitregă și nerecunoscătoare față de cei mulți.

*

In aceste două partide, fără principii politice mult deosebite, întră deci și erá cu multă căldură și chiar cu promisiuni primit ori-cine, fără să fie întrebat de credințele politice și mai mult încă, fără să se

întrebe cetăţeanul însuşi. Cei puternici vânau situaţii, cei slabi slujbe, iar acei cari formau grosul şi nu luau pe urmă în nici un chip parte la guvernare, aveau favoruri, concesii, etc. ca proprietari, negustori ş. a. m. d.

Cultura întru cât-va, dar mai cu seamă nevoia a silit pe ţărănime să-şi spună cuvântul. Zic nevoia, pentru-că astăzi cuvântul de »instigator« abia mai e rostit pe ici pe colo de câte-un reacţionar.

*

Răsvrătirea ţărănimei din primăvara anului trecut, pe lângă jalea ce a adus'o în ţară, a avut darul să surprindă pe unii, pe alţii să-i ameţească, pe alţii să se arate mai răi şi mai neîndurători decât au fost crezuţi vre-odată, iar la cei mai mulţi le-a deschis ochii.

Credinţele politice de odinioară, cetăţeanul le simte clătinându-se, pentru-că numai acum vede, că ele n'au esistat, iar dacă au existat n'au avut temelie. Interesul de clasă începe a se manifesta în sânul partidelor mai cu seamă decând prin manifestul regal s'au promis revendicări ţărănimei.

Chiar în sânul partidului liberal dela putere s'au manifestat nemulţumiri şi s'au pus piedeci de proprietari şi chiar sau dat lupte mici între aceştia şi grosul partidului.

Lupta de altfel în partidul liberal se mai dă între bătrâni şi tineri, luptă care nu poate să dea decât rezultate bune pentru democratizarea partidului dela guvern.

*

O asemenea luptă se dă şi în partidul conservator.

In timpul din urmă a păşit în arena luptelor politice partidul nou conservator-democrat în frunte cu d-l Tache Ionescu. Programul acestui partid este încă numai schiţat şi nu se ştie ce sorţi de isbândă va avea. Credinţa generală însă pare a fi, că e un pas înainte faţă de trecut. Noul partid promite colegiul unic, făcând poate pe liberali să se gândească la sufragiul universal, pe care l'au promis până acum de multe-ori.

*

Şi iată că în aceste momente de orientări şi desorientări politice în *Neamul românesc* se publică o declaraţie de program *naţionalist-democrat* semnat de cei doi iluştrii profesori universitari şi inimoşi Români dd. Iorga şi Cuza, un program politic, în care pe lângă o atmosferă sănătoasă şi curată stăpâneşte un *Crez* sincer-democratic, care are ca cel dintâiu articol al său *Votul obştesc!*

Pe de altă parte pe viitor şi mai cu seamă în urma unei reforme electorale, muncitorimea dela oraşe va face politica partidului socialist, care dacă azi nu se manifestă cauza e că nu poate.

Cât pentru muncitorimea din sate, aceasta nu va face de bună-seamă politică socialistă, ci politica nevoilor ei, politica ţărănistă, care va fi tot o politică de clasă, şi nu numai de eri de alaltăeri se vorbeşte printre intelectualii dela ţară de partidul ţărănesc, care pare menit a se întemeia prin fiul lui Mihail Cogălniceanu.

*

Ideia *Operei Române* pare a se apropia de realizare. S'a mai amintit toamna trecută în această cronică de propunerea ce făcuse un artist al Teatrului Naţional din Iaşi către ministerul de instrucţie publică pentru crearea operei.

Acum de curând ministerul a luat hotărârea de a aduce proiectul la îndeplinire. Contribue anual cu suma de 20,000 lei, cerând reprezentarea unui anumit număr de opere şi operete.

D. Sihleanu, fost director al Teatrului Naţional din Bucureşti, a fost însărcinat cu aducerea la îndeplinire a proiectului şi cu conducerea instituţiei. Şi se crede că întreprinderea va fi încununată cu succes, ţinând seamă de numeroasele şi frumoasele talente, cari de mult îşi aşteptau întrebuinţarea în acest scop.

*

Tinerimea artistică, societatea celor mai aleşi artişti ai noştri: pictori, sculptori, etc. a întrodus simţitoare schimbări în statute, cari deschid uşe de întrare artiştilor ca şi iubitorilor de artă.

In chipul acesta societatea prin membrii săi va putea contribui cu mai mult efect pentru succesul artei şi pentru răspândirea gustului artistic în cercuri tot mai largi, dar mai cu seamă pentru răsplătirea operelor de artă şi pentru încurajarea talentelor. — r.

Cestiunea liniei balcanice.

Ziarul oficios rusesc *Russia*, comentând articolul publicat de ziarul »Fremdenblatt« în chestiunea drumului de fier în sandjacul Novibazar, pe care l'am reprodus în extras, declară că este departe să conteste dreptul juridic al Austro-Ungariei de a cădea de acord cu Turcia în ceeace priveşte construcţia drumului de fier în sandjacul Novibazar pe baza art. 25 din tratatul berlinez. Rusia este gata să recunoască că Austro-Ungaria nu violează în sensul exact al cuvântului acordul austro-rus, care exclude numai achiziţiuni teritoriale în Balcani. Chestiunea este numai, dacă un acord special privitor la drumuri de fier în Macedonia, nu va influenţa în mod defavorabil realizarea reformelor, căci nu este nevoie de o experienţă deosebită în chestiuni diplomatice pentru a-şi da seama, că o cerere pentru un avantagiu special, făcută de o putere oarecare, este de natură a spori încăpăţânarea Turciei, care nădăjdueşte mereu la o neînţelegere între puteri, favorabilă ei.

Oficiosul rus salută cu satisfacţiune declaraţiunea, că Austro-Ungaria îşi propune numai să desvolte binele economic al Peninsulei Balcanice şi nu va protesta de fel dacă constructiunea drumului de fier în Sandjac, va da o impulsiune pentru construirea de noi căi ferate în Balcani.

Rusia, având deplină conştiinţă de datoriile sale istorice şi naţionale, doreşte numai desvoltarea succesivă a statelor balcanice, cari-şi datoresc existenţa politică numai sforţărilor şi sacrificiilor seculare ale poporului rus.

Rusia doreşte, în mod sincer, să trăiască în pace cu vecinul ei turc, cu care întreţine cele mai amicale raporturi de peste 30 de ani. Rusia, silindu-se să aducă la îndeplinire reformele necesare creştinilor din Macedonia, nu se gândeşte de fel la vre-un atentat la integritatea şi independenţa Turciei.

In această direcţiune, Rusia, a lucrat totdeauna cu lealitate şi de comun acord cu Austro-Ungaria si pe viitor de asemenea este gata a păşi pe aceeaşi cale cu Austro-Ungaria şi cu oricari alte puteri, cari ar urmări aceleaş scopuri.

Un viitor apropiat va arăta direcţiunea practică a politicei ruseşti în chestiunea macedoneană în ultimul timp.

Desbaterea proiectului casei rurale.

Din Camera română.

In şedinţa de Marţi s'a continuat desbaterea proiectului de lege al casei rurale.

Dep. *Antonescu* protestează contra reproşului adus partidului liberal, că ar ataca proprietatea mare. Dacă judecăm situaţia după venituri, aflăm, zice deputatul, că cei 4000 de proprietari mari au sute de milioane venit din proprietăţile lor, pe când 1,500.000 ţărani abia au venit de vr'o câteva milioane. Deci fie-cărui ţăran capabil de muncă trebue să i se dea posibilitatea, ca să-şi poată câştiga pământ.

Dep. Ioan *Lahovari* consimte în principiu cu întroducerea casei rurale, dar susţine că ea să se pună pe bază sănătoasă. Proiectul guvernului nu dă garanţe suficiente. Principiul inviolabilităţii proprietăţilor ţărăneşti e bun. Partidul conservativ l'a susţinut totdeauna. Legea conţine însă stipulatiuni, cari te pun pe gânduri. Astfel se dă ţăranului voie a pretinde dela proprietarul unei moşii să-i vândă moşia, fie cu voie, fie făr' de voie, ceeace implică în sine noi pericole. D. Lahovari propune ca Cassa rurală să cumpere moşiile eforiilor şi ale societăţilor de asigurare, cari posed 1,000,000 de pogoane pământ, şi apoi aceste să se vândă la ţărani.

D-l D. *Sturdza* luând cuvântul zice: Suferinţele ţăranilor sunt vechi, ele rezultă din continuele apăsări. Noi n'am avut prevederi, răbdarea ţăranului este nemărginită, dar apăsarea nu se mai poate suporta, ţăranul şi-a pierdut răbdarea. Proprietatea este inviolabilă, dar libertatea muncii nu e de asemenea inviolabilă. Spune că Dumnezeu a creat pe om înzestrând pe unul cu inteligenţă, pe altul cu mai puţină pricepere, totuşi d'aci n'ar urma ca cel mai inteligent să apese pe cel mai prost.

Ţăranul a fost apăsat de-avalma şi înşelat. L'a înşelat primarul, notarul, subprefectul, toţi aceştia au cercat a-i lua pielea, căci sistemul acesta de opresiune îşi are rădăcinile în solul ţărei noastre. D. Sturdza încheie şi zice: Nimenea să nu aştepte o lege fără greşeli — ajunge dacă o lege conţine în general principii bune.

Şedinţa se închide.

Şedinţa din 6 Februarie v.

Deputatul V. *Brătianu* combate pe d. Lahovari afirmând, că acesta combate Cassa rurală sub altă formă şi apoi continuă aşa:

Eu cred că primejdie nu poate fi. Când e vorba de o operă ca aceasta, trebue să o bazăm pe încrederea ce o avem în poporul nostru.

Această temere a venit mai cu samă dela răscoalele ţărăneşti. Dacă ne lipseşte încrederea în popor, nici un progres nu mai e cu putinţă. Cei ce perzistă în neîncredere, să-şi părăsească moşiile şi să emigreze! (Aplauze.)

Transacţiunile benevole arată tocmai împăcarea claselor sociale.

Cele dintâiu moşii, cari se vor vinde de Cassa rurală, vor fi de sigur cele oberate, hipotecate.

Dar cui să se vândă?

Nu putem trata chestiunea decât ţinând seamă de întinderea de pământ pe care o avem şi de populaţia numeroasă fără pământ, căreia va trebui în timpul cel mai scurt cu putinţă să-i dăm acest pământ.

Deputatul *Brătianu* relevând spusele deputat. T. Ionescu, Lahovari şi Delavrancea, continuă:

Nădăjduim că cu reformele, cari se fac, nu numai în fie-care sat câte unul, dar întreg poporul românesc nu va mai avea idei anarhice! (Aplauze.)

Scopul nostru este ca instituţia aceasta să fie cât se poate mai solidă. Operaţiile financiare, cari i s'au dat, sunt lipsite de ori ce rizic, şi instituţia nu poate decât câştiga.

Suntem oare noi într'o aşa situaţie încât nu mai avem nevoie de credit?

Sunt de remarcat datele statistice aduse de V. Brătianu. El spune că azi sunt în ţară 127 obştii, cari au 158,000 de hectare în arândă cu peste 2 milioane lei pe an. Combate pe T. Ionescu cu privire la subsolul ţărănesc, care ar trebui cumpărat de stat şi zice, că aceasta ar fi o concepţie puţin democratică şi apoi continuă aşa:

Dar ce rezultat va da Cassa rurală pentru economia noastră naţională? Ori cât de numeroasă e o clasă, când o ajuţi, trebue să ai în vedere şi interesele generale ale statului.

Este o axiomă, că pământului trebue să-i rodai partea, pe care i-ai secătuit'o. Anglia şi Belgia au devenit producătoare, în urma îngrăşărei pământului. Agricultura se poate asemăna acolo cu o fabrică. Noi istovim pământul, fără a pune la loc ceeace-i luăm. Nu învinuesc pe nimeni, aşa e sistemul la noi.

Producţia mijlocie a ţărei a scăzut, iar unele culturi, pe terenuri mai slabe, sunt cu neputinţă de făcut. De aci a şi venit plaga arendărilor. Proprietarul văzând că rentabilitatea moşiei e mică, o arendează, iar arendaşul scoate produsul de pe spinarea ţăranului.

Cultura noastră trebue deci transformată cu vremea, trebue să facem cultură intensivă.

Şi ţăranilor şi proprietarilor trebue să le dăm tot sprijinul pentru a putea spori în mod normal producţiunea noastră.

La afirmarea, că ţăranul n'are cultura de-a face agricultură mai raţională dovedeşte cu cifre că şi în privinţa aceasta ţăranii au făcut progrese îmbucurătoare. Ţăranii posed 25.000 grape, iar proprietarii mari 24,000 — au pluguri şi alte unelte agricole mai numeroase decât marii proprietari.

Chiar cu îngrăşământul solului ţăranii stau mai bine ca proprietarii. Relevă mai departe următoarele momente îmbucurătoare de progres, zicând, că faţă de cele 2 societăţi ale proprietarilor şi anume: *Societatea agrară* şi clubul agricol, ţăranii au în băncile populare 40 milioane lei, ce ajută enorm economia naţională. Mai departe arată cum trebue să se organiseze Cassa rurală combătând aserţiunea lui Lahovari, că ţăranul ar sili pe proprietar să-i vinde lui moşia şi zice: Bogăţia noastră naţională mobiliară este: 1 miliard şi 300 milioane, prin urmare se poate face o emisiune de 50 milioane la Cassa rurală. Casa rurală va mobiliza o parte din capitalul ţărei, iară pe de altă parte va lăsa în disponibilitate un număr de braţe de ţărani, deci ce trebue a se face cu aceste braţe.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Justiţia la Chinezi.

Friedrich Stillmark, avocat la Reval, a luat parte, ca ofiţer în rezervă, la războiul ruso-japonez. Ca avocat, s'a interesat pe timpul şederei sale în »imperiul cerului« de instituţiunile juridice ale Chinezilor. Constatările sale le-a publicat într'o broşură apărută de curând în editura lui Franz Kluy la Reval.

Autorul împarte lucrarea sa în mai multe capitole: 1) Situaţiunea dreptului statului; 2) Codul cel mare; 3) Dreptul civil; 4) Dreptul penal; 5) Inchisorile Chinezeşti; 6) Desbaterea uni proces. Pe lângă cele văznte şi auzite de el însuşi, Stillmark s'a mai folosit de literatura legislativă, astfel că broşura sa este o icoană credincioasă a vieţii juridice din China.

In viaţa de stat a Chinei, democratismul e practicat fără restricţiuni; astfel oricui îi este cu putinţă de a urca treptele sociale cele mai înalte. Pe cale ierarchică se poate ajunge până la rangul de mandarin. Pentru această demnitate sunt concursuri, la cari sunt admişi numai oamenii învăţaţi şi capabili, exceptându-se unele meserii (actorii, bărbierii etc.) Dreptul de a apela la împărat îl are ori-care supus.

Pentru ca acţiunile oamenilor şi chiar ale împăratului să fie conform legilor, există un oficiu de censură; acesta e de multe ori foarte sever până şi faţă de împărat.

O frază cunoscută a filozofului chinez Mencius spune următoarele: »Dacă domnitorul are defecte mari, să-i se spue; şi de nu va voi să asculte de avertismentele repetate, atunci să fie isgonit de pe tron. Poporul e cel mai de seamă element al naţiunei, domnitorul însă cel mai neînsemnat«. Şi Confucius spune că »poporul trebue să fie supus domnitorului, însă respectul va fi reciproc. Indată ce domnitorul nu-şi îndeplineşte datoriile faţă de cer, perde dreptul la respectul poporului«.

China are mulţi funcţionari şi mai toţi sunt venali. Pentru a împedeca abuzurile lor, s'a stabilit că un funcţionar nu poate rămâne în slujbă decât trei ani, aceasta ca să nu intre în legături prea apropiate cu locuitorii. Chinezul nu poate deveni mandarin în localitatea de unde este, nu poate numi rude în slujbe şi n'are voe să se însoare cu o femee din departamentul său.

Se vede din aceasta, că guvernul vrea să pue o stavilă între popor şi aceia, care-l guvernează.

Chiar când funcţionarul se trage din popor, intrarea lui într'o slujbă necesitează închiderea lui într'o castă, ceea ce ţine până la sfârşitul vieţei sale. E caracteristic faptul că mandarinul se bucură de privilegiul de a nu putea fi schingiuit, siguranţa aceasta îşi are importanţa în procedura chinezească.

Dreptul public al supusului chinez este foarte restrâns. Drept de vot n'are, şi nici în mod direct sau indirect nu poate lua parte la guvernarea ţării. Nu se poate amesteca nici în treburile comunei.

Singurul drept de care se bucură este de a petiţiona către domnitor.

Presa este liberă. Există în China multe ziare, unul apare de 1001 ani.

Pedepsele dictate de justiţia chineză urmează principiul înspăimântării.

De aceia criminalii sunt expuşi în public, şi îndeplinirea sentinţelor se publică.

Călcarea vre-uneia din prescripţiunile legei se pedepseşte aspru. Pentru firea indolentă a Chinezului, acest fel de a pedepsi e nemerit, căci îl scoate din toropeală cu mijloace artificiale.

Ceeace însă nu poate cuprinde mintea noastră este că pentru delicte mai însemnate se pedepsesc nu numai făptuitorii, ci şi rudele lor. Aşa de pildă se pedepseşte cu moartea nu numai acela care s'a făcut vinovat de înaltă trădare, ci şi toate rudele de sex bărbătesc în linie ascendentă şi descendentă, dela vârsta de 16 ani în sus: unchii din partea tatălui şi fiii lor, oriunde şi-ar avea domiciliul. O concepţiune îngrozitoare a răspunderei reciproce dintre rude.

Al doilea punct se referă la procedură. Nimeni nu poate fi pedepsit până ce nu-şi mărturiseşte vina. Judecătorul caută să stoarcă dela acuzat mărturisirea delictului; în fiecare acuzat judecătorul vede un vinovat. In cazurile acestea schingiuirea e practicată pe o scară întinsă. Legea prevede numai unele feluri de schingiuiri: strivirea degetelor în beţişoare de bambu şi strângerea încheeturilor între beţe de bambu. De fapt însă se mai întrebuinţează şi multe altele: îngenunchiare pe sticlă pisată amestecată cu sare, închiderea în cuşcă, lovirea cu bastonul, etc. Pedeapsa cu moartea prin spânzurătoare e considerată ca cea mai uşoară: cea mai grozavă e pentru chinezi decapitarea, căci li se pare îngrozitor să se prezinte pe lumea cealaltă fără cap. Pedeapsa cea mai neomenoasă

Aceste braţe ca element naţional vor fi foarte bine venite în desvoltarea, ce prin noul tarif vamal, se cere. De remarcat sunt enunciaţiunile lui V. Brătianu în privinţa desvoltărei industriei în ţară.

Oratorul arată că există o mişcare serioasă de înălţare a ţăranului: băncile populare, legea învoelilor, casa rurală, îi vor ridica moralul, şi-i vor arăta că are şi el alte drepturi în ţara aceasta, decât avea altă-data! Incontestabil că există o mişcare generală de ridicare a masselor. Pretutindeni nu se mai discută »pe cine să ajutăm«, ci »cum să ajutăm«? Să ne aducem aminte că suntem un popor mic, cu o ţară bogată şi cu o situaţie geografică grea. Numai punând toate forţele naţiunei în valoare, putem lupta. Ne trebue o politică cu desăvârşire democratică, să ne civilizăm de sus până jos! Si democratismul acesta trebue să fie naţionalism, nu democratism cu trusturi străine! Cei cari oficiază în numele democraţiei, să se ferească de cele urâte şi nedemne, şi să ţie sus potirul, în care stă salvarea unui neam!

Ultimul orator în această şedinţă a fost dep. C. *Stere*.

ŞTIRILE ZILEI.

— 8 Februarie v.

Comune vrednice. Pe ziua de astăzi avem să înregistrăm încă câte-va comune româneşti, cari au hotărât cu mare nsufleţire să urce lefurile învăţătorilor confesionali. Aceste comune vrednice de toată lauda sunt: *Mercurea* (com. Sibiiu) cu doi învăţători; *Sredişlea mică* (tract. Vârşeţ) şi comuna *Valea Bulzului*, care a hotărât pe lângă urcarea salarului şi ridicarea unei şcoli confesionale nuoi.

Infiinţarea de catedre româneşti la universitatea din Cernăuţi. Mercuri seara a avut loc în Viena o întrunire a studenţilor români. S'a discutat chestiunea înfiinţărei unei catedre româneşti la universitatea din Cernăuţi. Au luat cuvântul deputatul Onciul, d-rul Lazăr Popovici, profesorul Popescu-Voiteşti şi inginerul Reus. Intrunirea a hotărât în mod definitiv înfiinţarea a două catedre, una pentru istoria română, alta pentru limba română. Cursul va fi predat la ambele catedre în limba română. S'a ales un comitet alcătuit din 5 studenţi, cari au misiunea de a redacta un memoriu şi a găsi persoanele, cărora să li se adreseze acest memoriu pentru obţinerea celor hotărâte. Comisiunea va îngriji apoi, de susţinerea acestei chestiuni în presă, şi în sfârşit va convoca o întrunire, în care să se raporteze studenţilor rezultatul demersurilor făcute.

Comitetul casinei române din Braşov a decis în şedinţa sa de alatăeri să aranjeze în săptămâna ultimă a dulcelui o convenire familiară a membrilor şi sprijinitorilor casinei. Data şi programul convenirei se va fixa în una din zilele viitoare. In aceiaşi şedinţă comitetul casinei a constatat cu plăcere, că numărul membrilor ei s'a sporit în mod îmbucurător faţă de anii trecuţi.

Cutremure de pământ în Austro-Ungaria. Mercuri spre Joi pe la oarele 1 după miezul nopţii s'au resimţit mai multe puternice cutremure în Viena şi Pojon. In Viena zguduiturile au fost atât de puternice încât s'au deteriorat aparatele seismografice. Cutremurul s'a resimţit îndeosebi în împrejurimile castelului Schönbrunn. *Maj. Sa Monarchul*, se zice, *a sărit speriat din pat şi a părăsit încă în decursul nopţii castelul.*

In Pojon s'au prăbuşit mai multe case.

Un prânz de gală la palatul regal român. Mercuri seara a avut loc la palatul regal din Bucureşti un prânz de gală în onoarea misiunei suedeze, însărcinată să notifice Regelui Carol suirea pe Tron a Regelui Gustav Adolf V al Suediei. Au luat parte la acest prânz Regele şi Regina, Principii moştenitori, preşedintele consiliului Dim. Sturdza, miniştrii, precum şi alţi înalţi demnitari ai Statului. Regele a închinat primul toast pentru Regel Suediei, la care a răspuns şeful misiunei închinând, în numele Suveranului său, pentru Regele Carol şi familia regală.

Eri la amiazi a avut loc un dejun la palatul Cotroceni, dat de Principele Ferdinand şi Principesa Maria, la care au fost invitaţi, pe lângă membrii misiunei, şi diferite alte persoane de distincţie, iar eri seara s'a dat un prânz în onoarea misiunei, la d-na Zoe D. Sturdza şi d. preşedinte al consiliului de miniştrii. Misiunea suedeză va părăsi astăzi România.

Cununie. D-ra Rafila Muntean şi D-l Ioan Lucaciu, învăţător în Feleac, ne anunţă serbarea cununiei lor, care se va celebra Duminecă, la 1 Martie n. 1908, în biserica gr. cat. română din Cluj, la oarele 3 d. a. Cluj—Feleac, la 12 Februarie n. 1908.

Necrolog. *Silviu Suciu*, secretar ministerial ne anunţă. că prea iubita sa soră, respective mătuşă Văduva Anastasia Tempea, născută Suciu, după grele suferinţe, în al 63-lea an al etăţii, în 18 Februarie la 3½ oare p. m. şi-a dat nobilul ei suflet în mânile Creatorului. Prohodul s'a ţinut după ritul gr. or. român în casa mortuală (Budapesta, I. ker., Vár, Uri-utcza Nr. 52) eri la 20 Februarie la 3 oare p. m., eară funerariile se vor face în biserica gr. or. română din Fabricul Timişorii astăzi, Vineri, de unde rămăşiţele pământeşti ale defunctei se vor aşeza spre eternă odihnă în cimiteriul din Fabric, Calea Buziaşului. Odihnească în pace!

Nou medic cercual. Ni se scrie: Dr. Georgiu I. *Anca*, până aci fost medic comunal, este numit medic cercual administrativ în noul cerc pretorial al Capolna Mănăşturului, comitatul Dobâca.

Cinci minute rege. Cunoscutul profesor de drept public din Lipsca, consilierul intim Binding, fiind întrebat, a declarat că nenorocitul moştenitor al tronului Portugaliei Luiz Filippe a fost în ultimele minute ale vieţii sale rege al Portugaliei, căci dreptul public al Portugaliei dispune, că moştenitorul devine rege îndată după vacanţa tronului. Prin urmare din momentul, când regele Don Carlos a închis ochii, moştenitorul Luiz Filippe a devenit rege al Portugaliei. Tragicul în soartea acestui rege este — zice Binding, că a devenit rege printr'o crimă îngrozitoare şi fără a fi ajuns la conştiinţa regalităţii sale.

Tinerimea română din Haţeg invită la »balul mascat« ce se va aranja Sâmbătă, în 7 Martie st. n. 1908, în sala Hotelului »mielul de aur«. Preţul de intrare: de persoană 1 cor. 20 fil., de familie 3 cor. Venitul curat este destinat pentru Despărţământul »Asociaţiunii«.

Procesul apărătorilor Portului Arthur. In procesul apărătorilor Portului Arthur, generalul Stoessel a spus alaltăeri ca ultim cuvânt următoarele: »Ce era mai important pentru Rusia, Port-Arthur-ul, care nu mai era o cetate, sau viaţa soldaţilor, cari mai puteau lupta pentru patrie? N'am capitulat ci am predat Port-Arthurul. Am fost convins că soldaţii rămaşi în viaţă vor lupta mai departe cu toată energia, de care erau capabili. Voiu suporta mai curând executarea mea decât să ştiu că am sacrificat în zadar viaţa atâtor oameni«.

Avis. Cine vrea să aibă în posesiune »Foaia Dumineci« — redactată de *I. Barac, toţi N-rii din anul 1837* să se adreseze la subscrisul: *Alesandru I. Sighişoreanu*, înv. Roşia-montană. — Verespatak.

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta, 21 Februarie. In conferinţa de eri a *partidului naţionalist* s'a hotărât cu unanimitate *a combate în dietă cu toate mijloacele proiectul de revizuire.*

Budapesta, 21 Februarie. In şedinţa de eri a dietei, dep. Dr. St. *Pop* a protestat în contra propunerii preşedintelui Iusth, zicând, că guvernul grăbeşte cu revizuirea regulamentului, numai ca să aibă mijloace, prin cari să falsifice proiectul votului universal. Proiectul din chestiune nu e bine studiat. Protestează în contra faptului, că guvernul n'a convocat la conferinţa de alaltăieri şi pe reprezentanţii partidului naţionalităţilor. Cere ca proiectul revisuirei să nu se pună la ordinea zilei. Deput. *Suciu* a protestat deasemenea, constatând că punerea la ordinea zilei a proiectului de revizuire e contra regulamentului.

In contra propunerii preşedintelui Iusth *au votat disidenţii, democraţii, naţionaliştii şi câţiva dintre deputaţii independişti*, între cari Vereş, Pozsgay, Ratkay, Szasz, Hoffmann, Csoţi, etc.

Budapesta 21 Febr. Contele *Andrássy* ameninţă din nou cu *dimisiunea*. Andrássy este adecă violent atacat de către kossuthişti pentru reuşita candidatului constituţional în cercul Dejului.

Viena, 21 Febr. Ziarul „Fremdenblatt“ constată cu satisfacţiune *acordul de vederi* între ziarul oficios „Rossia“ şi declaraţiunile baronului Aehrenthal în *chestiunea drumurilor de fier în Sandjak*. Dacă totuşi ziarul „Rossia“ pretinde că prin demersurile sale Austro-Ungaria încurajează pe Turcia în rezistenţa contra acţiunei reformelor, aceasta dovedeşte că opiniunea publică rusă nu este bine lămurită în această privinţă. Proiectul construirei căii ferate poate prea bine exista lângă acţiunea reformelor. Iar cât priveşte reforma justiţiei, ea a fost respinsă de Turcia încă din vara trecută. Dacă reforma justiţiei nu va fi tranşată în curând, întreaga acţiune a reformelor va fi compromisă. Austro-Ungaria nu-şi va schimba atitudinea în chestiunea reformelor ci va coopera ca şi în trecut la opera umanitară de îmbunătăţire a situaţiunei statelor balcanice, având interes la aceasta în calitatea sa de stat limitrof, tot atât de mult ca ori care altă putere.

Praga 21 Febr. Eri s'au început *alegerile pentru dieta boemă.* Până azi noapte s'au cunoscut 76 resultate. Cehii tineri au perdut 17 mandate, agrarienii au câştigat 6.

Sigetul-Marmaţiei, 21 Februarie. Judecătorul Gabriel Varadi a primit o scrisoare prin care i-se anunţă că până cel mult în opt zile va fi ucis, pentru că el a prezidat juriul care l'a condamnat pe nedrept la moarte pe Abraham Huss. Scrisoarea e dată din Budapesta. Autorităţile locale au început cercetări.

Petersburg, 21 Februarie. Tribunalul militar *l'a condamnat pe generalul Stössel la moarte.* Generalii Folk, Reus şi Smirnov au fost achitaţi.

Bibliografie.

Scrierile detectivului Sherlock Holmes, cari au făcut atâta sgomot în lume, că s'au făcut şi piese de teatru, au apărut şi în limba română. Sunt apărute 20 de numere; fie-care număr conţine o povestire complectă şi costă 40 bani. Cereţi un număr de probă, gratis la ori ce librar sau la *Ig. Hertz, Hotel de France. Bucureşti.*

Mihai Eminescu. „*Poezii*“, c'o notiţă biografică de Ioan Săn'ulescu. Ediţia II, complectată şi adăugită. Preţul 2 lei. Porto 10 bani.

Octavian Goga. „*Poezii*“, premiate de Academie. In Biblioteca pentru toţi sub numărul 286—287. Preţul 60 bani. Porto 5 bani.

Haralamb Lecca. „Femeea Indărătnică“, comedie în 5 acte, tradusă după Shakespeare. (In Biblioteca pentru toţi. No. 284, Preţul 30 bani. Porto 5 bani.

Ecaterina Colonel Steri d. „*Buna Menageră*“. Carte de bucate practică, care conţine recete dela cele mai fine mâncări prăjituri, gelatine, creme, conserve, dulceţuri, după bucătăria fină din România. Preţul cărţei e de 5 coroane, plus 30 bani porto.

Vasile C. Osvadă. „Băncile populare din România“. Cu un adaus informativ. Preţul 1 coroană.

Diverse.

Tutunul—remediu primejdios. Regulamentul general pentru poliţia din Paris, din 30 Martie 1635, pe care d-l Eugène Grécourt l'a scos la lumină nu de mult, conţine între alte articole şi următorul:

»...Interzicem oricărei persoane de a vinde tutun, în afară de farmacişti, şi aceasta în baza unei ordonanţe medicale, sub pedeapsa de amendă de opt livre parisiene«.

Aşadar, tutunul era socotit atunci ca o otravă şi nu se vindea fără o prescripţiune medicală...

Tempora mutantur.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

se dă paricizilor şi trădătorilor: li se aplică aşa zisa *ling-ci*. care nu e decât o îmbucătăţire a corpului în mod rafinat.

Pentru delicte uşoare se întrebuinţează o pedeapsă favorită, *Kia* sau *Kang* — un buştean greu pe care trebue să-l poarte atârnat de gât mult timp. Această pedeapsă se aplică mai ales spărgătorilor şi jucătorilor de cărţi. Curios e că pe timpul pedepsei le e permis să joace cărţi. Cele mai multe din pedepse se pot ispăşi prin bani; cine poate, preferă negreşit să cadă la învoială mai dinainte cu judecătorul.

In legislaţiunea chineză foarte multe delicte se pedepsesc cu moartea. Execuţiunile sunt publice. Stillmark descrie o execuţiune la care a asistat în oraşul Kuancendze în cuvintele următoare: »O agitaţiune a poporului iscată deodată ne împinse în curtea mandarinului localităţii. Acesta citea tocmai sentinţa de moarte a unui hunhuz. După ce termină de cetit, toţi ne îndreptarăm spre locul de execuţiune la poarta de vest a oraşului. Hunhuzul fu ridicat fără multă vorbă într'o căruţă cu două roate şi cortegiul porni. In fruntea lui se aflau doi trâmbiţaşi călări, iar doi duceau două steaguri negre cu litere mari pe ele. Apoi urma o escortă de 20 soldaţi în uniformele lor pestriţe şi în urma lor venea căruţa, în care se afla condamnatul. Acesta, deşi palid, se părea că glumeşte cu păzitorii săi. In apropierea lui un slujbaş ţinea în mâna dreaptă o sabie roşie. Aceasta nu era sabia, cu care trebuia să i-se tae capul, după cum credeam noi, ci un simbol al puterei peste viaţă şi moarte. Apoi veneau unii cu steaguri roşii, iar vreo 20 soldaţi cu un ofiţer şi o mulţime colosală de privitori.

»Această mulţime era compusă din tineri, bătrâni, oameni cu vază şi oameni de jos. Trâmbiţele din Iericho nu vor fi sunat mai grozav ca cele din Kuan-cendze, când parcurseră străzile principale ale oraşului.

Când cortegiul ajunse la poarta de vest, soldaţii se aşezară în linie, condamnatul îngenunche şi într'o clipă călăul îi roteză capul, prinse apoi de coadă capul însângerat şi-l svârli în mulţime. Cortegiul porni înapoi, tot atât de repede precum venise. De înmormântarea cadavrului nu s'a sinchisit nimeni. Nici nu se dă întotdeauna voie familiei de a îngriji de cei pedepsiţi cu moartea.

Incă o întâmplare nostimă. Stillmark voi să asiste odată la o judecată chinezească. Ca oficer rus lucrul se putea pune la cale. Dar chiar în curtea tribunalului a putut să vadă cât de uşor să taie cuiva capul în China.

Iată ce povesteşte despre aceasta:

»In curte, în faţa porţii, pe patru rânduri de coloane roşii şi aurii, se află coperişul tribunalului, împodobit cu sculpturi. La mijloc, pe podeaua de cărămizi, era o masă mică, îmbrăcată în roşiu. In dosul ei, în părete, căsca o gură colosală un patruped îngrozitor — pajura împăratului, ne spune tălmaciul. Spatele animalului era verde, flancurile acoperite cu solzi albaştri, pântecile vărgat roşu şi alb. Lângă masă, pe un fel de etajeră, era »ceva« îmbrăcat cu verde. Alături, pe un piedestal, era o vergea înfăşurată într'o pânză.

Voind să văd ce e, întinsei mâna să iau vergeaua. Dar tălmaciul înspăimântat mă opri, spunându-mi că dacă vergeaua mi-ar scăpa din mână, mi-s'ar tăia îndată capul. Nu vreau să mă stric cu colegii mei din China, de aceea nu mai spun ce am văzut la şedinţa aceea«.

(»Tr. Rom.«)

Copii

când le ese dinţi au dureri. Emulsiunea Scott le aduce uşurare, căci le face poftă de mâncare, le dă putere şi sănătate şi dinţii le cresc albi şi tari.

Emulsiunea Scott

Veritabilă numai cu marca *pescarului* ca semn de garanţie a procedurei lui Scott.

are gust aşa de bun şi dulce, încât o iau bucuros şi cu plăcere, regulează mistuirea, linişteşte nervii şi le face atât copiilor, cât şi părinţilor nopţi liniştite.

Preţul unei sticle originale 2 coroane 50 bani. Se capătă la toate farmaciile.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1907 3 Februarie	Activ:	1908 26 Ianuarie.	1908 1 Februarie.
116.921 320	82091320 Reser. metal. aur 95310559 34830000 „ Trate aur 38535000	135.276,292	133.845,559
1.163.086	Argint și diverse monede . . .	1 453 571	1.559,474
61.321,558	Portofoliu Român și străin. . .	62.374,915	68 815,414
30.689,665	*Impr. contra efec. publice 8086400 „ „ „ în cont-corent 1784 789	25 457,001	25 927,189
11.999,924	Fonduri publice	11.999,924	11.999,924
15 931,524	Efectele fondului de reservă . .	15 638,508	15.638,508
3 270,12	Efect. fond. de amort. imob și mater.	3 243 121	3 243.121
5.882.089	Imobile	5 928 904	5 928,904
610,720	Mobilier și Mașini de Imprimerie .	641,562	641 562
212 150	Cheltueli de Administrațiune . . .	216,774	228 334
88 327,738	Depozite libere	105.688,134	106.343 984
13.641,977	Conturi curente	17.381,445	10 451 054
16 914 467	Conturi de valori	21.577 539	20.858 499
366 886,139		406.877 688	405.481,526
	Pasiv:		
12.000 000	Capital	12.000,000	12.000.00
22 697 129	Fond de rezervă	24 574,391	24 574.391
3 343 012	Fondul amortis. imob. și material .	3.603,940	3 603,940
240.188 850	Bilete de Bancă în circulațiune . .	260 726,030	258.613 650
329,410	Dobânzi și beneficii diverse . . .	285,193	345,561
88 327,738	Depozite de retras	105 688 134	106.343 984
—	Conturi curente	—	—
366 886 139	Scomptul 6% * Dobânda 6½%.	406.877 688	405.841 526

FISCHER T COMP NAGYENYED

PEPINERIE DE POMI SI VITE

150.000 Pomi Roditori
1,000.000 Sujete
1,000.000 Planta pentru gard viu arbori de promenada, arbori de ornament, roze, fructe cu boaba, conifieri etc.

1 Milion altoae de vite, vita de vile Europenási Amerikaná cu su.

Specialitate: altoae de vita pentru desert.

Sub-cultura 120 jug. cat.

30.000 Pruni de Bistrita si de Bosnia oltuiti Exemplare foarte frumvase

Fárá rádacina

„Călindarul Plugarului“ pe anul 1908

Se poate procura dela

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

cu prețul de 40 bani (fileri),

(plus porto postal de 5 bani).

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 21 Februarie 1908

Măsura seu greutate	Calitatea.	Valuta în Kor.	Valuta în fi.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	24	
„	Grâu mijlociu . . .	20	—
„	Grâu mai slab . . .	18	—
„	Grâu amestecat . .	18	—
„	Sĕcară frumósă. . .	15	—
„	Sĕcară mijlocia. . .	14	—
„	Orz frumos	8	—
„	Orz mijlociu. . . .	7	—
„	Ovĕs frumos. . . .	6	40
„	Oves mijlociu . . .	6	—
„	Cucuruz	10	—
„	Mălaiu (meiu) . . .	16	—
„	Mazăre.	16	—
„	Linte	32	—
„	Fasole	10	—
„	Sĕmênță de in . . .	20	—
„	Sĕmênță de cânepă .	11	—
„	Cartofi.	1	80
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	1	16
„	Carne de porc . . .	1	20
„	Carne de berbece. .	—	—
100 kil	Seu de vită prospĕt .	40	—
„	Seu de vită topit . .	62	—

Concurs.

„SOMEȘANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Dés publică concurs pentru ocuparea unui **post de practicant** cu terminul de **10 Martie 1908**

Salar anual la început 720 coroane, iar la caz dacă aplicatul va da probe de capacitate și diligință 'i se va îmbunătăți salarul în timp scurt.

La acest post numai acei indivizi pot concura, cari sunt absoluți de școala comercială superioară (cu maturitate) și posed perfect pe lângă limba maternă și limbile germână și maghiară.

Rugarea este a se scrie cu mâna proprie a concurentului

Postul trebue ocupat după denumire imediat.

Dés, la 15 Februarie 1908.

Direcțiunea

RONCEA & MANU

fabrică de

Brânzeturi și Cașcaval

Brașov, Pe Tocile nr. 15.

Recomandă produsele fabricei cu prețurile următoare:

Cașcaval trimis cu poșta

până la 5 Kigr. kilogramul cu **cor. 1 40**

„ „ 25 „ „ „ „ 1 36

„ „ 50 „ „ „ „ 1 33

Comande se efectuează prompt și

Prețurile sunt netto Cassa fără obligământ loco Brașov.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel liferează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat. fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaș renumite în toată lumea pentru fabricarea de apă gazoasă, cârciumarilor, și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.

Serviciu demn de încredere și conscienţios

Apă minerala și apă vindecătoare

în sticle de 1/1 și 1/2 litre.

Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și bășică.

Apă de masă de rangul întâiu!!

Informații se dau cu plăcere din partea

Muschong's Kohlensäure Werke und Mineralwasser Versandt in Buziasfürdő

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIÁSFÜRDŐ. Inter. Telef. 18.

Se caută representanți locali abili.

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.

vis-à-vis de Băcănia Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de mórte, așeḑământul sĕu de înmormêntare bogat asortat în cari tóte obiectele, atât sortele mai de rênd, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriuri** de **metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena

Fabricarea propriă a tuturor **sicriurilor** de **lemn,** de **metal** și **imitațiuni** de metal și de **lemn** de **stejaru.**

Depou de **cununi** pentru monumente și **plantici** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**. care **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vênet, pentru **copii,** precum și ciociii.

Comande întregi se esecută **prompt și ieftin,** iau asupră-mi și **transporturi de morți în streinătate.**

La casuri de mórte a se adresa la

88 —* **E. Tutsek.**

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provĕḑut cu cele mai bune mijlóce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posițiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acuratețǎ, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru tote speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.

Couverte, în totă mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc **în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul,** îndĕrĕpt în curte. — **Prețurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.